

Petr Macháček

Racek bělohlavý (*Larus cachinnans*)

Racek bělohlavý je velký druh racka, který byl do nedávné doby považován za poddruh racka stříbřitého (*Larus argentatus*). Spolu s rackem žlutohým (*Larus fuscus*) tvoří tyto tři druhy skupinu, jejichž nevybarvení jedinci se dají od sebe jen velice obtížně odlišit a většina pozorovatelů je skutečně nerozlišuje. Do dospělého šatu přepeřují až ve čtvrtém roce života a i v tomto šatu rozdíl mezi rackem stříbřitým a bělohlavým jsou velice malé. Na rozdíl od uvedených dvou druhů má racek žlutohý černošedý hřbet i vrch křídel, proto jej lze i na dálku snadno určit. Racek žlutohý nepočetně, ale zřejmě pravidelně, našim územím protahuje, racek stříbřitý protahuje pravděpodobně mnohem početněji. Protože se však zpravidla neodlišuje od racka bělohlavého, nedá se jeho výskyt vyhodnotit. Lze však předpokládat, že většina jedinců takzvaných velkých racků u nás jsou raci bělohlaví.

Od roku 1973 trvale monitoruji ptáky Lednických rybníků a mám podchyceny snad téměř všechny publikované údaje o ptácích této lokality.

Racek bělohlavý (*Larus cachinnans*) (foto Petr Macháček)

Do roku 1936 nebylo publikováno žádné pozorování, v letech 1937 až 1983 bylo publikováno osm pozorování celkem patnácti racků stříbřitých, kteří v té době nebyli odlišováni od racků bělohlavých (a v převážné většině případů nejsou odlišováni doposud). Sám jsem do roku 1981 také pozoroval tohoto racka jen desetkrát – vždy jeden exemplář. Dříve se tedy objevovali velmi vzácně, postupně se však stali zcela běžnými a hojnými: od roku 1984 jsem je pozoroval 238krát – celkem 5 227 jedinců. Na vypouštěných rybnících jich bývá zcela běžně kolem stovky, nejvíce jsem pozoroval 570 kusů, a to na Nesytu dne 23. 11. 2000.

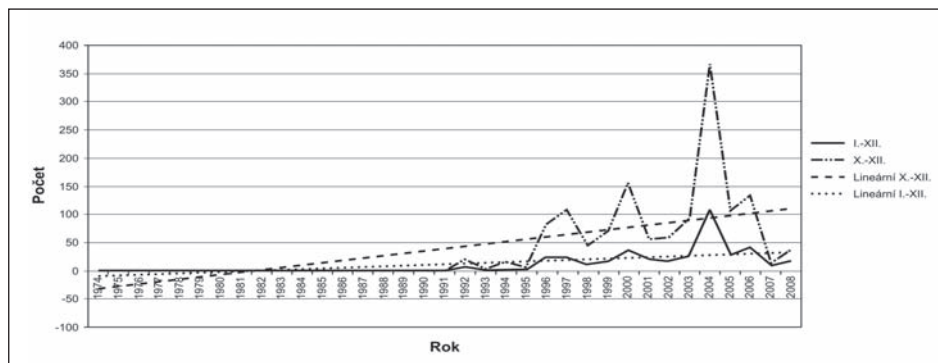
Průměrný počet racků připadajících na jednu kontrolu v průběhu celého roku a v měsících říjnu až listopadu je uveden v grafu 1. Výskyt v průběhu roku za celé sledované období je v grafu 3.

V roce 2010 poprvé v historii racek bělohlavý na rybnících zahnízil. Postavil si hnízdo na okraji ostrova Mlýnského rybníka, který se v tomto roce měl částečně letnit. Rybník byl však počátkem května zcela naplněn a hnízdo racka bělohlavého bylo vyplaveno.

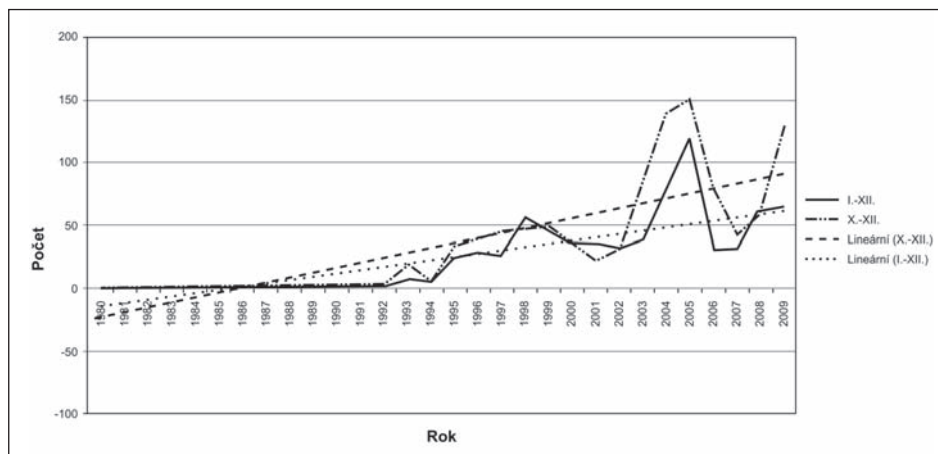
Obdobná situace byla i na Novomlýnských nádržích, kde ptáky sledují od vzniku tohoto vodního díla. První neúspěšné zahnízdění bylo zjištěno na Věstonické nádrži v roce 1990, další neúspěšné hnízdění se na této lokalitě opakovalo až v roce 1996. Od tohoto roku pravidelně hnízdí několik párů.

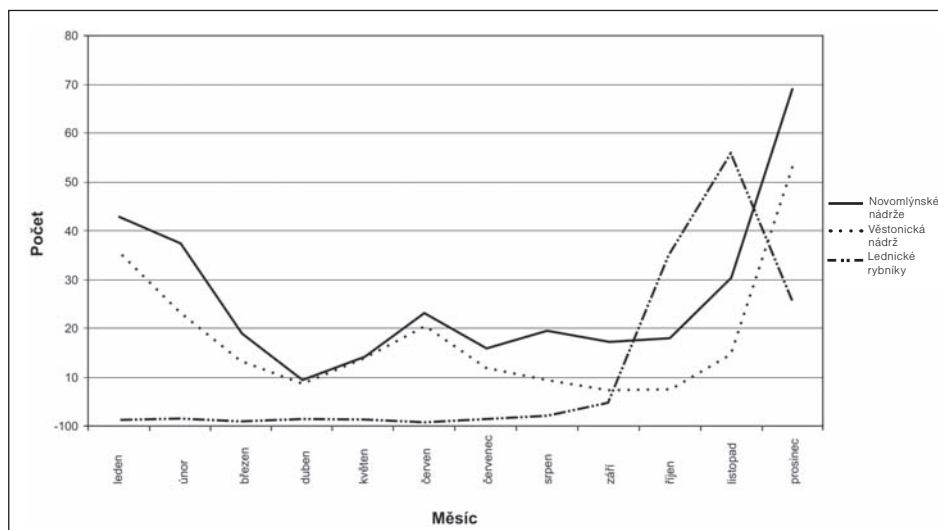
Oběti racka bělohlavého (foto Petr Macháček)

Graf 1 – výskyt racka bělohlavého na Lednických rybničních

Graf 2 – výskyt racka bělohlavého na Novomlýnských nádržích

Graf 3 – výskyt racka bělohlavého v průběhu roku

Průměrný počet racků připadajících na jednu kontrolu v průběhu celého roku a v měsících říjnu až listopadu je uveden v grafu 2. Výskyt v průběhu roku za celé sledované období je v grafu 3. Na rozdíl od rybníků je na nádržích patrné zimování.

Racek bělohlavý je tedy na Věstonické nádrži nově hnízdícím druhem, ale zřejmě moc radosti z toho mít nemůžeme. V hnízdním období se totiž živí převážně mláďaty racků chechtavých i rybáků obecných. Chytá i mláďata kachen a hus. Malá mláďata racků chechtavých polyká celá, odrostlejší mláďata trhá jako dravci. Pokud by na nádrži bylo jen několik hnízdících párů, zřejmě by dopad na ostatní druhy nebyl významný. Na nádrži se však celoročně zdržují až desítky (např. 150 jedinců dne 30. 6. 1998) nedospělých racků bělohlavých, kteří se zde živí stejným způsobem.

Na Věstonické nádrži hnízdí největší kolonie racků chechtavých i rybáků obecných v České republice. Počet hnízdících racků chechtavých však v posledních letech nápadně klesá a jednou z podstatných příčin je jistě i racek bělohlavý. V roce 2001 hnízdilo 1370 párů racků chechtavých a 72 párů rybáků obecných na takzvaném obvodovém prvku druhého ostrova biokoridoru. Všechna mláďata byla čerstvě po vylíhnutí racky bělohlavými ulovena, vyvedeno nebylo ani jedno mládě. Racci i rybáci mají snůšku tří vajec, tedy teoreticky mohlo být uloveno přes čtyři tisíce mláďat.

Petr Macháček

Yellow-legged Gull (*Larus cachinnans*)

Yellow-legged Gull is a large gull species that started occurring in larger numbers only since the end of the last century. Currently several pairs nest regularly at the Věstonice lake. Large numbers migrate through the area and winter here. Graph 1 shows the average number of individuals counted in one observation at Lednické rybníky during years 1973–2009, graph 2 shows the same at Nové mlýny lakes during years 1980–2009. Graph 3 shows average numbers of Yellow-legged Gulls in particular months.

During the nesting season the Yellow-legged Gulls hunt for the young of Black-headed Gulls or Common Terns at the Nové mlýny lakes. In 2001 kill of up to four thousand young was recorded.